

การดำเนินชีวิตตามหลักศีล 5 ของประชาชนบ้านหนองบัวหึ่ง อำเภอปากท่อ จังหวัดราชบุรี
PEOPLE'S LIVING IN ACCORDANCE WITH THE 5 PRECEPTS IN PAKTHO DISTRICT,
RATCHABURI PROVINCE

^[1]สาคร หาญแท้ Sakorn Hanthae ^[2]พระครูวิสุทธาณันทคุณ Phrakhru Wisutthanantakhun
^[3]พระมหากังวาล ธีรธมฺโม Phramaha Kangwal Dhiradhammo
^[1] ^[2] ^[3]วิทยาลัยสงฆ์ราชบุรี มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
Ratchaburi Buddhist College, Mahachulalongkornrajavidyalaya, Thailand
Corresponding Author E-mail: sakornhanthae62@gmail.com

Article Received: August 08, 2023. Revised: January 12, 2024. Accepted: January 19, 2024.

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อสภาพการดำเนินชีวิตตามหลักศีล 5 ของประชาชนบ้านหนองบัวหึ่ง อำเภอปากท่อ จังหวัดราชบุรี 2) เพื่อเปรียบเทียบการดำเนินชีวิตตามหลักศีล 5 ของประชาชนบ้านหนองบัวหึ่ง อำเภอปากท่อ จังหวัดราชบุรี โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล และ 3) เพื่อศึกษาปัญหาอุปสรรค และข้อเสนอแนะสำหรับการพัฒนาการดำเนินชีวิตตามหลักศีล 5 ของประชาชนบ้านหนองบัวหึ่ง อำเภอปากท่อ จังหวัดราชบุรี ระเบียบวิธีวิจัยเป็นการวิจัยแบบผสมผสานวิธี โดยในส่วนของ การวิจัยเชิงปริมาณใช้แบบสอบถาม เป็นเครื่องมือเก็บข้อมูลภาคสนามจากประชาชนผู้มีอายุ 18 ปีขึ้นไป ที่มีภูมิลำเนาในชุมชนบ้านหนองบัวหึ่ง อำเภอปากท่อ จังหวัดราชบุรี จำนวน 318 คน วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้โดยหาค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทดสอบสมมติฐานโดยการทดสอบค่าที ค่าเอฟ วิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว และในส่วนของ การวิจัยเชิงคุณภาพมีการวิเคราะห์เอกสาร และใช้แบบสัมภาษณ์เป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูลภาคสนามจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 9 ท่าน และวิเคราะห์ข้อมูลด้วยเทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา ประกอบบริบท ผลการวิจัยพบว่า 1) ระดับการดำเนินชีวิตตามหลักศีล 5 ของประชาชนบ้านหนองบัวหึ่ง อำเภอปากท่อ จังหวัดราชบุรี ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด ทั้ง 5 ด้าน ได้แก่ ด้านหลักประกันทรัพย์สิน ด้านหลักประกันสุขภาพ ด้านหลักประกันครอบครัว ด้านหลักประกันชีวิต และ ด้านหลักประกันสังคม ตามลำดับ 2) ผลการเปรียบเทียบการดำเนินชีวิตตามหลักศีล 5 ของประชาชนบ้านหนองบัวหึ่ง อำเภอปากท่อ จังหวัดราชบุรี โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ อายุรายได้ มีการดำเนินชีวิตตามหลักศีล 5 ของประชาชนบ้านหนองบัวหึ่ง อำเภอปากท่อ จังหวัดราชบุรี แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ส่วนปัจจัยส่วนบุคคล คือ เพศ การศึกษา อาชีพ มีการดำเนินชีวิตตามหลักศีล 5 ของประชาชนบ้านหนองบัวหึ่ง อำเภอปากท่อ จังหวัดราชบุรี ไม่แตกต่างกัน 3) ปัญหา อุปสรรค ได้แก่ ส่วนใหญ่จะเป็นเรื่องการฆ่าสัตว์ ในเรื่องของการทำมาหากิน บางคนเลี้ยงหมูฆ่าหมู ฆ่าปลา แต่ก็เป็นการทำเพื่อนำไปเป็นอาหาร การเบียดเบียนสัตว์เนื่องจากประเพณีนิยม เช่น ชนไก่ วัวลาน จนนำไปสู่การส่งต่อจากรุ่นสู่รุ่น ปัญหาของครอบครัวที่เกิดจากการขาดความเอาใจใส่ ไม่เห็นถึงผลกระทบที่จะเกิดขึ้นหากทำให้ครอบครัวของตนเองและผู้อื่นแตกแยก การขาดความยับยั้งชั่งใจ ที่สำคัญคือไม่คิดถึงผลเสียที่จะตามมา ส่วนใหญ่จะเป็นคนในช่วงอายุน้อย วัยเรียนแต่ไม่เรียน ปัญหายาเสพติดในเยาวชนยังเป็นปัญหาสำคัญที่ส่งผลเสียแก่ชุมชนเป็นอย่างมาก เป็นบ่อเกิดของปัญหาต่างๆ โดยเฉพาะอาชญากรรม

ต่างๆ และข้อเสนอแนะ ได้แก่ ควรส่งเสริมให้คนในชุมชน ดำเนินชีวิตตามหลักศีล 5 โดยการสร้างความร่วมมือกันเป็นเครือข่าย สร้างกิจกรรมโครงการต่างๆ ให้กับชุมชน ไม่ว่าจะเป็น ชุมชนเอง วัด และโรงเรียน เพื่อส่งเสริมความรู้ความเข้าใจ ในข้อปฏิบัติตามหลักศีล 5 เช่น ส่งเสริมหลักเมตตากรุณาต่อสมาชิกในชุมชน งดเว้นการทำร้ายสิ่งมีชีวิต ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ผ่านกิจกรรมต่างๆ ในชุมชน เช่น กิจกรรมการพัฒนาท้องถิ่นในด้านต่างๆ วัดเป็นผู้นำด้านการจัดกิจกรรมทางศาสนา จัดกิจกรรมปฏิบัติธรรม ในช่วงวันพระ หรือวันหยุดสำคัญ เช่น ช่วงวันพ่อ วันแม่ วันวิสาขบูชา เพื่อเป็นโอกาสให้คนในชุมชนเข้ามาศึกษาและทำความเข้าใจในศีล อาจจะมีการเน้นกิจกรรมในการฟังเทศน์ ควรจะมีการบรรยายอธิบายหลักการประพฤติปฏิบัติในหลักประกันชีวิตให้โยมเข้าใจได้ง่ายขยายความให้เห็นในเชิงรูปธรรมมากขึ้น ควรเน้นการสร้างความรู้ความเข้าใจในการดำเนินชีวิตที่พอเพียง ให้กับคนในชุมชนให้มากขึ้น เพื่อให้เกิดความรัก ความพอใจในของๆ ตน

คำสำคัญ: การดำเนินชีวิต, หลักศีล 5, ประชาชน

ABSTRACT

The objectives of this research article were 1) to study the level of people's living in accordance with the 5 Precepts in Ban Nong Bua Hing, Paktho District, Ratchaburi Province, 2) to compare the people's living in accordance with the 5 Precepts in Ban Nong Bua Hing, Paktho District, Ratchaburi Province by classifying according to personal factors and 3) to study problems, obstacles and suggestions of people's living in accordance with the 5 Precepts in Ban Nong Bua Hing, Paktho District, Ratchaburi Province. The research methodology was a mixed method research. In part of the quantitative research, a questionnaire was used as a tool to collect field data from 318 people who were over 18 years old and domiciled in Ban Nong Bua Hing, Paktho District, Ratchaburi Province. The data were analyzed by finding frequency, percentage, mean, standard deviation, hypothesis testing by t-test, F-test, and one-way ANOVA. In part of qualitative research, document analysis and the interview form were used as the tools for collecting field data from 9 key informants and analyzing the data with contextual content analysis techniques. The results showed that; 1) The level of people's living in accordance with the 5 Precepts in Ban Nong Bua Hing, Paktho District, Ratchaburi Province, in general was at the highest level and when considering individually, it was high level in all 5 aspects, namely, property security, health security, family security, life security and social security, respectively. 2) The comparative results of the people's living in accordance with the 5 Precepts in Ban Nong Bua Hing, Paktho District, Ratchaburi Province by classifying according to personal factors, it was found that personal factors such as age and income had the living in accordance with the 5 precepts of people in Ban Nong Bua Hing, Paktho District, Ratchaburi Province, they were significantly different at 0.01. As for gender, education and career had the living in accordance with the 5 precepts of people in Ban Nong Bua Hing, Paktho District, Ratchaburi Province was no difference. 3) The problems and obstacles included killing animals in terms of livelihood, some raising pigs to kill, fishing, but it was done for food, animal oppression due to traditions such as cockfighting, cow yard,

leading to generation after generation, family problems caused by lack of attention, not foreseen the consequences if one's own family and others break up, lack of restraint, most importantly, not to think about the consequences, most of them were young, drug problem among young people was still a major problem that had a very negative effect on the community, causing many problems, especially crime. The suggestions, for example, encourage people in the community to live according to the 5 precepts by creating cooperation as a network, creating various projects for the community, whether it was the community itself, temples and schools to promote knowledge and understanding of practices according to the 5 precepts, for example, promoting the benevolence to community members, refraining from harming living beings, nature and the environment through various community activities such as local development activities in various fields, temples were leaders in organizing religious activities organize Dhamma practice activities during Buddhist holy days or important holidays such as Father's Day, Mother's Day, and Vesak Day as an opportunity for people in the community to study and understand the precepts, there may be an emphasis on activities in listening to sermons, there should be lectures explaining the principles of life insurance practices to make it easier for people to understand and expand on concrete views, emphasizing on building an understanding of how to lead a self-sufficient life for people in the community to create love and contentment in their own things.

Keywords: Living, 5 Precepts, Population

บทนำ

ประเทศไทยนั้นมีการนับถือพระพุทธศาสนาเป็นเวลานาน โดยถือเป็นสถาบันหลักและเอกลักษณ์ของชนชาติไทยเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจของคนไทยมาเป็นเวลานาน ซึ่งหลักคำสอนของพระพุทธศาสนานั้นมุ่งส่งเสริมให้มีการคิดอย่างมีเหตุผล และการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข ความสำคัญของการพัฒนาพฤติกรรมทางด้านร่างกายจิตใจและสังคมจึงมีหลักการที่สำคัญสำหรับการดำรงชีวิตของมนุษย์เป็นอย่างมาก สุขภาพกายและสุขภาพจิตของผู้ใดมีสุขภาพสมบูรณ์ สามารถควบคุมร่างกายและจิตใจได้เป็นอย่างดี จิตจะทำหน้าที่ควบคุมและสั่งการทำงานทุกอย่างของร่างกายให้ทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ (คณาจารย์มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2552)

ในทางพระพุทธศาสนา มนุษย์จะงามได้ ต้องมีศีล ศีลเป็นบ่อเกิดของการดำเนินชีวิตให้มนุษย์เจริญ ด้วยการศึกษ เพราะศีลเป็นหลักพื้นฐานในการควบคุมกาย วาจา ส่งผลให้คุณธรรมประจำตัวปัจเจกบุคคลเจริญขึ้น และไม่ตกไปในที่ชั่ว ดังนั้น สังคมมนุษย์ทั่วไป พระพุทธศาสนาจึงแนะนำสั่งสอนหรือเสนอหลักธรรมหมวดที่นิยมเรียกว่า ศีล 5 ไว้เป็นข้อกำหนดอย่างต่ำ หรือหลักความประพฤติอย่างน้อยที่สุดในระดับศีล (รังสรรค์ แสงสุข และคณะ, 2554)

ศีล 5 ประกอบด้วย ปาณาติปาตา เวรมณี เจตนาเป็นเครื่องงดเว้นจากการฆ่าสัตว์ อทินนาทานา เวรมณี เจตนาเป็นเครื่องงดเว้นจากการลักทรัพย์ กามเมสุมิฉฉาจารา เวรมณี เจตนาเป็นเครื่องงดเว้นจากการประพฤติผิดในกาม มุสาวาทา เวรมณี เจตนาเป็นเครื่องงดเว้นจากการพูดเท็จ และสุราเมรายมชชปมาทัฏฐานา เวรมณี

เจตนาเป็นเครื่องจงดเว้นจากการตีมน้ำเมาคือสุราและเมรัยอันเป็นที่ตั้งแห่งความประมาท (ที.ปา (ไทย) 11/315/302-303) โดยนัยนี้ ศีล 5 จึงเป็นหลักประกันของชีวิต คือ หลักเพื่อความมั่นคงในการดำเนินชีวิต พระพุทธศาสนาได้ให้หลักประกันในการดำเนินชีวิตของพุทธศาสนิกชนที่ได้ปฏิบัติตามหลักคำสอนของ พระพุทธศาสนาเพื่อสามารถให้มนุษย์มีชีวิตอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุขความสามัคคี ความเอื้ออาทร พึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน กล่าวคือ

ศีลข้อที่ 1 ปาณาติปาตา เวรมณี หรือ หลักประกันชีวิต คือ หลักปฏิบัติที่มุ่งงดเว้นจากการฆ่าสัตว์ หรือใช้ให้ฆ่า หรือเบียดเบียนข่มเหงรังแกผู้อื่น

ศีลข้อที่ 2 อทินนาทานา เวรมณี หรือ หลักประกันทรัพย์สิน คือ หลักปฏิบัติที่มุ่งงดเว้นจากการลัก ทรัพย์ หรือการใช้ให้ลัก หรือการถือเอา หรือการฉกฉวยสิ่งของผู้อื่น

ศีลข้อที่ 3 กามเมสุมิจจาจารา เวรมณี หรือ หลักประกันครอบครัว คือ หลักปฏิบัติที่มุ่งงดเว้นจาก การประพฤติดินทางกาม หรือนอกใจคู่ครอง

ศีลข้อที่ 4 มุสาวาทา เวรมณี หรือ หลักประกันสังคม คือ หลักปฏิบัติที่มุ่งงดเว้นจากการพูดเท็จ หรือ การพูดโกหกหลอกลวง

ศีลข้อที่ 5 สุราเมระยะมัชชะปะมาทัฏฐาณา เวรมณี หรือ หลักประกันสุขภาพ คือ หลักปฏิบัติที่มุ่ง งดเว้นจากการตีมนองเมา หรือเกี่ยวข้องกับยาเสพติดให้โทษ

ศีล 5 จึงเป็นข้อกำหนดอย่างต่ำ หรือหลักความประพฤติอย่างน้อยที่สุด ในระดับศีล เพื่อให้มนุษย์ ได้มีจิตใจที่สูงขึ้นกว่าสัตว์ทั้งหลาย เนื่องจากมนุษย์จะเรียกว่ามนุษย์ได้ต้องเป็นผู้มีจิตใจสูงคือไม่เป็นทาสกิเลสที่ ไหลบ่าเข้ามาทาง ตา หู จมูก ลิ้น และจากการได้สัมผัส ถ้าหากจิตใจไม่มีภูมิคุ้มกันที่เข้มแข็งก็จะกระทำตาม ความต้องการตามความอยากของตนในแนวทางที่ไม่ถูกต้องอยู่เรื่อยไป (พระพรหมคุณาภรณ์ (ป. อ. ปยุตโต), 2553)

บ้านหนองบัวหึ่ง เป็นชุมชนขนาดเล็ก ตั้งอยู่ที่ หมู่ 3 ตำบลดอนทราย อำเภอปากท่อ จังหวัด ราชบุรี ประชากรในพื้นที่ ประกอบอาชีพหลัก คือ เกษตรกรรม ค้าขาย รับจ้างทั่วไป ส่วนอาชีพรอง คือ เกษตรกรรม ปศุสัตว์ ตามลำดับ โดยส่วนใหญ่นับถือพระพุทธศาสนา และเข้าร่วมกิจกรรมสำคัญทางศาสนา และกิจกรรมสำคัญของชุมชน อาทิเช่น ประเพณีวันขึ้นปีใหม่ ประมาณเดือนมกราคม ประเพณีวันสงกรานต์ ประมาณเดือนเมษายน ประเพณีลอยกระทง ประมาณเดือนตุลาคม-พฤศจิกายน และประเพณีวันเข้าพรรษา ออกพรรษา ประมาณเดือนกรกฎาคม-พฤศจิกายน ของทุกปี

อย่างไรก็ตาม ทุกวันนี้ พฤติกรรมและอารมณ์ของบุคคลในสังคมมีปัญหาขั้นรุนแรง เพราะขาดการ พัฒนาทางด้านพฤติกรรมทางด้านร่างกาย และจิตใจ (สุพัตรา สุภาพ, 2549) ถ้าเราได้ดูข่าวจากหน้า หนังสือพิมพ์ ฟังจากวิทยุโทรทัศน์ ก็มักจะพบเรื่องวุ่นวายนานัปการ เช่น ปัญหาเศรษฐกิจ ปัญหาการเมือง การว่างงาน การลักขโมยการฆ่าข่มขืนกระทำชำเรา ประกอบอาชญากรรม การทำร้าย อัตตะวินิบาตตนเอง และ การติดสิ่งเสพติด การฉ้อโกง การขายบริการทางเพศในเด็ก วัยรุ่นยกพวกตีกัน นักศึกษายกพวกตีกัน (จำลอง ดิษยวณิช, 2554) กล่าวโดยสรุปว่า สาเหตุที่โลกมีปัญหาอยู่ในปัจจุบันนี้ ไม่ว่าจะปัญหาในระดับไหนก็ตาม ส่วนมากเกิดมาจากการขาดมนุษยธรรม จึงมีการคดโกงเอาเปรียบกันใช้อำนาจทำการประพฤติดิน จึงทำ ให้สังคมเดือดร้อน ครอบครัวเกิดการหย่าร้างเพราะสามีภรรยาไม่ประพฤติปฏิบัติอยู่ในหลักศีล 5 แล้วก็ทำให้เกิดปัญหาแก่บุตรก่อให้เกิดปัญหาทางสังคมตามมาอีกมากมาย (พวงเพชร ทองหมื่นไวย, 2559) จึงสมควร อย่างยิ่งที่จะต้องเร่งแก้ไขอย่างเร่งด่วน

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาดังกล่าวข้างต้น ประกอบกับที่ผู้วิจัยมีภูมิลำเนาในพื้นที่อำเภอปากท่อ จังหวัดราชบุรี จึงสนใจศึกษาเรื่อง การดำเนินชีวิตตามหลักศีล 5 ของประชาชนบ้านหนองบัวหึ่ง อำเภอปากท่อ จังหวัดราชบุรี ซึ่งองค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัยครั้งนี้จะนำไปสู่การแก้ปัญหาได้อย่างเป็นรูปธรรม

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการดำเนินชีวิตตามหลักศีล 5 ของประชาชนบ้านหนองบัวหึ่ง อำเภอปากท่อ จังหวัดราชบุรี
2. เพื่อเปรียบเทียบการดำเนินชีวิตตามหลักศีล 5 ของประชาชนบ้านหนองบัวหึ่ง อำเภอปากท่อ จังหวัดราชบุรี โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล
3. เพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการดำเนินชีวิตตามหลักศีล 5 ของประชาชนบ้านหนองบัวหึ่ง อำเภอปากท่อ จังหวัดราชบุรี

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยแบบผสมวิธีระหว่างเชิงคุณภาพและการวิจัยเชิงปริมาณ โดยมีวิธีดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ประชากรที่จะศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ ประชาชนผู้มีอายุ 18 ปีขึ้นไป ที่มีภูมิลำเนาในชุมชนบ้านหนองบัวหึ่ง อำเภอปากท่อ จังหวัดราชบุรี จำนวน 1,531 คน โดยหาขนาดของกลุ่มตัวอย่างจากการใช้สูตรคำนวณของ Taro Yamane ในกรณีที่ทราบจำนวนประชากร ที่ระดับความคลาดเคลื่อน 0.05 จากนั้นจึงทำการสุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการสุ่มแบบแบ่งกลุ่ม (Cluster Random Sampling)
2. ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) โดยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) จากการสุ่มแบบแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน 9 รูป/คน จำแนกออกเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่กลุ่มที่ 1 ผู้นำชุมชน 2 ครู/อาจารย์ของสถานศึกษาในพื้นที่ กลุ่มที่ 3 พระสังฆาธิการ/นักวิชาการด้านพระพุทธศาสนา
3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.1 แบบสอบถาม (Questionnaire) โดยมีการสร้างแบบสอบถามดังนี้ 1) ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย เพื่อกำหนดกรอบในการสร้างเครื่องมือการวิจัย 2) สร้างเครื่องมือ 3) นำเสนอร่างเครื่องมือการวิจัยต่อผู้เชี่ยวชาญ 5 คน เพื่อตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ ความตรงด้านเนื้อหา (Content Validity) ความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามโดยผ่านการพิจารณาทั้งในด้านเนื้อหาสาระและโครงสร้างของคำถาม รูปแบบ ตลอดจนภาษาที่ใช้ และตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ โดยมีผลการคำนวณค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) เท่ากับ 1.00 4) นำเครื่องมือการวิจัยไปทดลองใช้ (Try out) กับประชากรที่มีลักษณะคล้ายกับกลุ่มตัวอย่างประชากรที่จะดำเนินการวิจัยเพื่อหาความเชื่อมั่น (Reliability) กับผู้ที่มีคุณสมบัติคล้ายคลึงกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 ราย และนำมาหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค (Cronbach Alpha Coefficient) โดยได้ค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.889 5) นำเครื่องมือไปใช้จริงเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล โดยแบบสอบถามได้แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งเป็นแบบสอบถามแบบเลือกตอบ (Check List) ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการดำเนินชีวิตตามหลักศีล 5 ของประชาชนบ้านหนองบัวหึ่ง อำเภอปากท่อ จังหวัดราชบุรี ซึ่งเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) 5 ระดับ รวม 5 ด้าน และตอนที่ 3 เป็น

แบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการดำเนินชีวิตตามหลักศีล 5 ของประชาชนบ้านหนองบัวหึง อำเภopakทอ จังหวัดราชบุรี ซึ่งเป็นแบบคำถามปลายเปิด (Open-End Question)

3.2 แบบสัมภาษณ์ ผู้วิจัยใช้แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) เพื่อนำไปสู่การสนทนา ซึ่งผู้ให้ข้อมูลมีบทบาทกำหนดทิศทางของการสนทนาร่วมกับผู้สัมภาษณ์เพื่อบรรลุเป้าหมายในการทำความเข้าใจประเด็นคำถามร่วมกัน

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์และประมวลผลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ โดยข้อมูลจากแบบสอบถามเลือกตอบ (Check List) สถิติวิจัยที่ใช้ คือ ค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) และข้อมูลจากแบบสอบถามมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) สถิติวิจัยที่ใช้ คือ ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation: S.D.)

4.2 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) โดยใช้แบบสัมภาษณ์แบบที่มีโครงสร้าง (Structured Interview) ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) โดยผู้วิจัยพยายามรักษาสำนวนเดิมของผู้ให้สัมภาษณ์รวมทั้งปรับแก้ให้มีความชัดเจนทางการสื่อสาร ความหมาย และลดข้อความที่ซ้ำซ้อนกัน

สรุปผลการวิจัย

1. ระดับการปฏิบัติที่มีต่อการดำเนินชีวิตตามหลักศีล 5 ของประชาชนบ้านหนองบัวหึง อำเภopakทอ จังหวัดราชบุรี ทั้ง 5 ด้าน ในภาพรวมในระดับปฏิบัติมากที่สุด ดังในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ระดับการปฏิบัติที่มีต่อการดำเนินชีวิตตามหลักศีล 5 ของประชาชนบ้านหนองบัวหึง อำเภopakทอ จังหวัดราชบุรี โดยภาพรวม

ที่	การดำเนินชีวิตตามหลักศีล 5 ของประชาชนบ้านหนองบัวหึง อำเภopakทอ จังหวัดราชบุรี	ระดับการปฏิบัติ		
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1	หลักประกันชีวิต	4.44	0.40	มาก
2	หลักประกันทรัพย์สิน	4.74	0.35	มากที่สุด
3	หลักประกันครอบครัว	4.61	0.38	มากที่สุด
4	หลักประกันสังคม	4.43	0.38	มาก
5	หลักประกันสุขภาพ	4.66	0.40	มากที่สุด
	ภาพรวม	4.58	0.30	มากที่สุด

จากตารางที่ 1 พบว่า ระดับการดำเนินชีวิตตามหลักศีล 5 ของประชาชนบ้านหนองบัวหึง อำเภopakทอ จังหวัดราชบุรี ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยอันดับสูงสุด ได้แก่ ด้านหลักประกันทรัพย์สิน รองลงมา คือ ด้านหลักประกันสุขภาพ อยู่ในระดับมากที่สุด ด้านหลักประกันครอบครัว อยู่ในระดับมากที่สุด ด้านหลักประกันชีวิต อยู่ในระดับมาก และด้านที่มีค่าเฉลี่ยอันดับสุดท้าย ได้แก่ ด้านหลักประกันสังคม อยู่ในระดับมาก โดยมีรายละเอียดของแต่ละด้านดังนี้ 1) ด้านหลักประกันชีวิต อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ท่านดำเนินชีวิตโดย

ยึดถือการปฏิบัติศีลข้อที่หนึ่งเป็นหลักประกันชีวิต อยู่ในระดับมากที่สุด และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ท่านไม่เจตนาในการทำร้ายร่างกายของผู้อื่นทั้งที่เป็นคนและสัตว์ อยู่ในระดับมาก 2) ด้านหลักประกันทรัพย์สิน อยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ อยู่ในระดับมากที่สุด และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ท่านมีความมั่งคั่งและไม่สนับสนุนให้ผู้อื่น สับเปลี่ยน แอบสลับเอาของผู้อื่น ซึ่งมีค่าสูงกว่าอยู่ในระดับมากที่สุด 3) ด้านหลักประกันครอบครัว อยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ท่านไม่เคยหรือสนับสนุนการร่วมประเวณีกับผู้ขายบริการทางเพศ และท่านมีความเชื่อมั่นในอนิสงส์ของศีลข้อที่สามที่ทำให้คนในครอบครัวอยู่รวมกันด้วยความผาสุก อยู่ในระดับมากที่สุด และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ท่านมีความซื่อสัตย์จริงใจต่อคู่ครองของตนตลอดไป อยู่ในระดับมาก 4) ด้านหลักประกันสังคม อยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ท่านได้น้อมนำเอาการงดเว้นจากการพูดเท็จมาปฏิบัติในการอยู่ร่วมกันกับหมู่คณะ อันจะทำให้อยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข อยู่ในระดับมากที่สุด และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือท่านไม่เคยพูดดูหมิ่นผู้อื่นด้วยถ้อยคำหยาบช้าเลวทรามหรือพูดประชด อยู่ในระดับมาก 5) ด้านหลักประกันสุขภาพ อยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ท่านมีความเชื่อมั่นว่าเมื่อดื่มสุราและยาเสพติดจะทำให้เสียสติ มีสุขภาพที่เสื่อมโทรม อยู่ในระดับมากที่สุด และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ท่านได้น้อมเอาหลักการไม่ดื่มสุราหรือยาเสพติดทุกชนิดที่เป็นโทษต่อร่างกายไปประพฤติปฏิบัติในการพัฒนาคุณภาพชีวิต อยู่ในระดับมากที่สุด

2. ผลการเปรียบเทียบการดำเนินชีวิตตามหลักศีล 5 ของประชาชนบ้านหนองบัวหึง อำเภopakทอ จังหวัดราชบุรี โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ตามสมมติฐานการวิจัย พบว่า

สมมติฐานที่ 1 ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีการดำเนินชีวิตตามหลักศีล 5 ของประชาชนบ้านหนองบัวหึง อำเภopakทอ จังหวัดราชบุรี แตกต่างกัน

จากผลการวิจัย พบว่า ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีการดำเนินชีวิตตามหลักศีล 5 ของประชาชนบ้านหนองบัวหึง อำเภopakทอ จังหวัดราชบุรี ไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย

สมมติฐานที่ 2 ประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีการดำเนินชีวิตตามหลักศีล 5 ของประชาชนบ้านหนองบัวหึง อำเภopakทอ จังหวัดราชบุรี แตกต่างกัน

จากผลการวิจัย พบว่า ประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีการดำเนินชีวิตตามหลักศีล 5 ของประชาชนบ้านหนองบัวหึง อำเภopakทอ จังหวัดราชบุรี แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 จึงยอมรับสมมติฐานการวิจัย

สมมติฐานที่ 3 ประชาชนที่มีการศึกษาต่างกัน มีการดำเนินชีวิตตามหลักศีล 5 ของประชาชนบ้านหนองบัวหึง อำเภopakทอ จังหวัดราชบุรี แตกต่างกัน

จากผลการวิจัย พบว่า ประชาชนที่มีการศึกษาต่างกัน มีการดำเนินชีวิตตามหลักศีล 5 ของประชาชนบ้านหนองบัวหึง อำเภopakทอ จังหวัดราชบุรี ไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย

สมมติฐานที่ 4 ประชาชนที่มีอาชีพต่างกัน มีการดำเนินชีวิตตามหลักศีล 5 ของประชาชนบ้านหนองบัวหึง อำเภopakทอ จังหวัดราชบุรี แตกต่าง

จากผลการวิจัย พบว่า ประชาชนที่มีอาชีพต่างกัน มีการดำเนินชีวิตตามหลักศีล 5 ของประชาชนบ้านหนองบัวหึง อำเภopakทอ จังหวัดราชบุรี ไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย

สมมติฐานที่ 5 ประชาชนที่มีรายได้ต่างกัน มีการดำเนินชีวิตตามหลักศีล 5 ของประชาชนบ้านหนองบัวหึง อำเภopakทอ จังหวัดราชบุรี แตกต่างกัน

จากผลการวิจัย พบว่า ประชาชนที่มีรายได้ต่างกัน มีการดำเนินชีวิตตามหลักศีล 5 ของประชาชนบ้านหนองบัวหึ่ง อำเภอปากท่อ จังหวัดราชบุรี แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 จึงยอมรับสมมติฐานการวิจัย

3. ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการดำเนินชีวิตตามหลักศีล 5 ของประชาชนบ้านหนองบัวหึ่ง อำเภอปากท่อ จังหวัดราชบุรี ทั้ง 5 ด้าน พบว่า

3.1 ปัญหา อุปสรรค ในการดำเนินชีวิตตามหลักศีล 5 ของประชาชนบ้านหนองบัวหึ่ง อำเภอปากท่อ จังหวัดราชบุรี ทั้ง 5 ด้าน พบว่า

1. ด้านหลักประกันชีวิต ประกอบด้วย 1) ปัญหาการละเมิดศีลข้อหนึ่ง ส่วนใหญ่จะเป็นเรื่องการฆ่าสัตว์ ในเรื่องของการทำมาหากิน บางคนเลี้ยงหมูฆ่าหมู ฆ่าปลา แต่ก็เป็นการทำเพื่อนำไปเป็นอาหาร 2) การเบียดเบียนสัตว์เนื่องจากประเพณีนิยม เช่น ชนไก่ วัวลาน จนนำไปสู่การส่งต่อจากรุ่นสู่รุ่น 3) การทารุณสัตว์ ฆ่าสัตว์ เพื่อความสนุกสนานเป็นกิจกรรมที่สร้างความเพลิดเพลินให้กับผู้คนมายาวนานบ้างไม่จำเป็นต้องไปเบียดเบียนเขา ก็กลับทำ บางคนสนุกสนาน บางคนติดเป็นนิสัย เป็นเรื่องที่เหมาะสมได้รับการแก้ไข 4) ส่วนใหญ่จะเป็นเรื่องของการเข้ามาปรึกษาถึงความไม่เข้าใจในการปฏิบัติ ศีลข้อที่ 1 ว่ามีขอบเขตแค่ไหนอย่างไร เช่น การที่ต้องประกอบอาชีพ เกษตรกร ต้องฆ่าสัตว์เพื่อหาเลี้ยงชีพ ผิดไหม การที่ผู้อื่นทำร้ายตนแล้วตนทำร้ายตอบผิดหรือไม่ ทำได้หรือไม่ 5) ด้วยวิถีชีวิตอาชีพการงาน ที่ต้องทำงานหาเลี้ยงชีพ ภาระหน้าที่ในครอบครัว ทำให้คนในชุมชนมาทำบุญทำทานเข้าวัดได้ไม่บ่อยนัก

2. ด้านหลักประกันทรัพย์สิน ประกอบด้วย 1) การเข้าถึงโซเชียลมีเดียอย่างเสรีทำให้เยาวชนเกิดความพึงพอใจ ปัญหาหาเสพติด เหล่านี้เป็นตัวชักนำให้เยาวชนละเมิดศีลข้อสองได้ 2) คนในชุมชนเองมีน้ำใจ มีเมตตาให้แก่คนในชุมชนเป็นปกติ ปัญหาที่เกิดขึ้นเมื่อพิจารณาแล้วจะเป็นคนนอกชุมชนที่เข้ามาลักเล็กขโมยน้อย 3) มันก็ไม่ได้เรียกว่าการขโมย เป็นพฤติกรรมที่หยาบของไปเฉยๆ เหมือนยิ้มแต่ก็ไม่ได้บอกถ้าว่างจะเอามาคืน ถ้าลืมก็แล้วๆ กันไป เขาไม่รู้ว่าการกระทำแบบนี้เรียกว่าขโมย เพราะเขาไม่มีเจตนาพบบ่อยๆ นะมันคือความไม่รู้ในการรักษาศีลข้อ 2

3. ด้านหลักประกันครอบครัว ประกอบด้วย 1) การเข้าถึงโซเชียลมีเดียโดยไม่มี การควบคุมทำให้เยาวชนเกิดความพึงพอใจในวัตถุนิยม การเที่ยวเตร่ ทำให้มีการละเมิดทำผิดในเรื่องเพศ เยาวชนรุ่นใหม่มีความตื่นตัวทางเพศเร็วไปมองเรื่องเพศเป็นเรื่องธรรมดา 2) ปัญหาของครอบครัวที่เกิดจากการขาดความเอาใจใส่ ไม่เห็นถึงผลกระทบที่จะเกิดขึ้นหากทำให้ครอบครัวของตนเองและผู้อื่นแตกแยก การขาดความยับยั้งชั่งใจและเชื่อมั่นในประโยชน์ของการรักษาศีลข้อที่ 3 ที่สำคัญคือ ไม่คิดถึงผลเสียที่จะตามมา ส่วนใหญ่จะเป็นคนในช่วงอายุน้อย วัยเรียนแต่ไม่เรียน 3) ผู้ปกครองไม่มีเวลาในการอบรมสั่งสอน และประพฤติดูให้เป็นแบบอย่างแก่ลูกหลาน เพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจหลักของศีลข้อ 3 อีกทั้งลูกหลานไม่เชื่อเรื่องบาป เพราะขาดการปลูกฝังจากครอบครัว

4. ด้านหลักประกันสังคม ประกอบด้วย 1) ส่วนมากเป็นการกล่าวคำเท็จเพื่อความสบายใจ มีการโกหกบ้างเพื่อผลประโยชน์เป็นครั้งคราว 2) ชุมชนก็มีการพูดโกหก นินทา พูดเพื่อเอาใจใส่สาระบ้าง แต่ก็ไม่ถึงกับสร้างความแตกแยก ความสามัคคีให้เกิดขึ้นแก่หมู่คณะ 3) ไม่มีการใช้ความรุนแรง หรือการทะเลาะเบาะแว้งกันจนเป็นปัญหา

5. ด้านหลักประกันสุขภาพ ประกอบด้วย 1) ปัญหาหาเสพติดในเยาวชนยังเป็นปัญหาสำคัญที่ส่งผลเสียแก่ชุมชนเป็นอย่างมาก เป็นบ่อเกิดของปัญหาต่างๆ โดยเฉพาะอาชญากรรมต่าง 2) ปัญหาการดื่มสุราแล้วขับรถไปชนผู้อื่นตายหรือบาดเจ็บ หรือเสพสิ่งเสพติดจนมีเงินมาแล้วก็ขาดสติยับยั้งไปประกอบ

กรรมทำร้ายข่มเหง ผู้อื่นให้เดือดร้อนเสียหาย 3) เป็นปัญหาจากครอบครัว เช่น พ่อและคนในครอบครัวดื่มเหล้า สูบบุหรี่ ทำให้เกิดพฤติกรรมเลียนแบบ 4) เป็นปัญหาที่เกิดจากการเสพมาก่อนหน้านี้ ทำให้สุขภาพไม่แข็งแรง ดูจากการเสียชีวิตของคนในหมู่บ้าน ที่มีสาเหตุมาจากการเสพของมีนเมา เช่น อุบัติเหตุ การป่วยจนเสียชีวิต ทำให้เห็นว่า การที่จะลดละเลิกเสพของมีนเมา แค่ช่วงเข้าพรรษานั้นไม่เพียงพอ 5) ปัญหายาเสพติดยังมีให้เห็น ในกลุ่มเด็กวัยรุ่น วัยทำงานในหมู่บ้าน แต่ถ้าถึงขนาดไม่มีสติทำร้ายผู้อื่นยังไม่มี แต่ก็เป็นที่ทุกขใจของพ่อแม่ญาติเขาแหละ ไม่รู้จะทำยังไง ส่วนกินเหล้า มันก็ปกตินะส่วนใหญ่มากๆ ก็ตามงานในวัดไม่เห็นเพราะมันเป็นงานบุญไม่มีกินเหล้า

3.2 ข้อเสนอแนะในการดำเนินชีวิตตามหลักศีล 5 ของประชาชนบ้านหนองบัวหึง อำเภอปากท่อ จังหวัดราชบุรี สรุปได้ว่า

1. ด้านหลักประกันชีวิต 1) ส่งเสริมหลักเมตตากรุณาต่อสมาชิกในชุมชน งดเว้นการทำร้ายสิ่งมีชีวิต ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ผ่านกิจกรรมต่างๆ ในชุมชน เช่น กิจกรรมการพัฒนาท้องถิ่นในด้านต่างๆ 2) มีการส่งเสริมให้ความรู้เรื่องของศีลข้อที่ 1 ถึงประโยชน์ และโทษของการเบียดเบียน และทำร้ายผู้อื่น โดยให้วัดเป็นผู้นำด้านการจัดกิจกรรมทางศาสนา จัดกิจกรรมปฏิบัติธรรม ในช่วงวันพระ หรือวันหยุดสำคัญ เช่น ช่วงวันพ่อ วันแม่ วันวิสาขบูชา เพื่อเป็นโอกาสให้คนในชุมชนเข้ามาศึกษาและทำความเข้าใจในศีล อาจจะมีการเน้นกิจกรรมในการฟังเทศน์ ควรจะมีการบรรยายอธิบายหลักการประพฤติปฏิบัติในหลักประกันชีวิตให้โยมเข้าใจได้ง่ายขยายความให้เห็นในเชิงรูปธรรมมากขึ้น 3) ประเพณีของท้องถิ่นก็อาจจะต้องอธิบายให้เด็กๆ ได้เข้าใจด้วย ผู้ปกครองควรอธิบายผลของการใช้ความรุนแรง ทำร้ายร่างกายกันกับเด็ก เพื่อให้รู้ถึงผลกระทบที่จะตามมา 4) ในโรงเรียนควรมีการจัดกิจกรรม โครงการ โดยเน้นการส่งเสริมให้นักเรียนมีทัศนคติเชิงบวก คือ มีเมตตา กรุณา มีน้ำใจ กับคนรอบตัว ชี้แนะให้เห็นถึงโทษของการขาดความเมตตาต่อคนรอบตัว 5) ควรมีการให้ความรู้ในเรื่องของข้อปฏิบัติของการรักษาศีลข้อที่ 1 ว่าเรื่องไหนทำได้ทำไม่ได้ เช่น ถ้าเป็นอาชีพ มันก็จะต้องทำหลีกเลี่ยงได้บ้างก็ควรหลีกเลี่ยง ให้ความรู้ความเข้าใจในเรื่องของความเมตตา สิ่งที่จะได้รับหากเราไปทำร้ายผู้อื่นในทุกๆ ด้าน เพื่อให้เกิดการพิจารณา เกรงกลัวต่อบาปหรือผลกระทบที่จะตามมา

2. ด้านหลักประภทฺธิยสิน 1) ควรใช้กิจกรรมในชุมชนและในโรงเรียนในการกระตุ้นให้ชุมชนและเยาวชน มีความมธยัสถ์ รักในภทฺธิยสินของตน มีน้ำใจ โอบอ้อมอารี มีการให้ความรู้ ว่าการอยู่ร่วมกันต้องซื่อสัตย์ สุจริต ไม่คดโกงกัน 2) ควรมีการจัดความร่วมมือให้คนในหมู่บ้านช่วยกันเป็นหูเป็นตา กันเอง รวมถึงควรจะมีภทฺธิยสินของตนเช่น ปิดประตูให้มิดชิด เก็บของให้เป็นที่เป็นระเบียบและให้ความร่วมมือในการเก็บรักษาภทฺธิยสินต่างๆ ของตนให้ดี ไม่ล่อตาล่อใจ ไม่ทำให้เกิดการอยากได้ 3) ควรส่งเสริมให้คนในชุมชนมีความรักของ รักษาสมบัติส่วนรวม สร้างความมีระเบียบวินัยในการเก็บรักษาภทฺธิยสินส่วนตัว ให้รางวัลกับผู้ที่ทำความดี และเน้นให้รู้จักกับความพอใจในของๆ ตน ความพอเพียง การยินดีเมื่อผู้อื่นดี ให้เข้าใจในเหตุและผลที่ถูกต้อง 4) ควรเน้นการสร้าง ความเข้าใจในการดำเนินชีวิตที่พอเพียง ให้กับคนในชุมชนให้มากขึ้น เพื่อให้เกิดความรัก ความพอใจในของๆ ตน ช่วยกันดูแลของส่วนรวม ให้รู้ถึงผลเสียของการนำของๆ ผู้อื่นมาเป็นของตน ผ่านการมีส่วนร่วมในการสร้าง และการดูแลของส่วนรวม การเก็บรักษาของๆ ตนและส่วนรวมให้เรียบร้อย 5) ควรให้สำคัญในเรื่องของการให้ความรู้ความเข้าใจในรายละเอียดของการลักขโมย การเอาของที่ไม่ใช่ของตน เช่น การฉ้อโกง ยักยอก ลักขโมย มันเป็นอย่างไรร ความมีเจตนาและไม่เจตนาผิดใหม่ ความต้องให้ความรู้ขอบเขตของหลักประกันภทฺธิยสิน

3. ด้านหลักประกันครอบครัว 1) ควรส่งเสริมให้คนในชุมชนให้ความสำคัญในความรักและเมตตาต่อตนเองและผู้อื่น ดูแลเยาวชนไม่ให้เข้าถึงสื่อลามก อนาคต ลดความฟุ้งเฟ้อ เน้นการทำกิจกรรม

ร่วมกันในครอบครัวทำให้มากขึ้น เพื่อเสริมสร้างความสัมพันธ์ เป็นการเพิ่มพูนความรักของครอบครัว

2) ควรส่งเสริมให้นำหลักศีลข้อที่ 3 มาปรับใช้กับชีวิตประจำวัน ปลูกฝังจริยธรรม ผู้ใหญ่ควรปฏิบัติเป็นแบบอย่างแก่ลูกหลาน เพื่อปลูกฝังจิตสำนึก สร้างอุปนิสัยและค่านิยมที่ถูกต้อง โดยส่งเสริมให้มีการเข้าวัด ศึกษาศิล ให้เห็นถึงคุณและโทษของการรักษาศีลข้อที่ 3 เพื่อช่วยยับยั้งให้ละอายและเกรงกลัวต่อการทำผิด

3) ควรสนับสนุนให้เด็ก ๆ เห็นความสำคัญด้านการศึกษาเรียนรู้ที่ของตนเองตามวัยอันควร มีการสอนด้านหลักของศีล และผลของการทำผิดหรือการละเมิด โดยส่งเสริมการให้ความรู้เกี่ยวกับความสำคัญของครอบครัว ให้กับนักเรียน และกลุ่มผู้ปกครอง ผ่านโครงการกิจกรรมต่างๆ ในโรงเรียนและในรายวิชา 4) ควรส่งเสริมให้คนในชุมชนรู้จักหน้าที่ของตนในแต่ละสถานะไม่ว่าจะเป็น เยาวชน ที่ยังต้องศึกษาก็ควรให้ความสำคัญทางด้านการศึกษา หน้าที่ของสามีภรรยา หน้าที่ของพ่อแม่ และลูก มีต่อครอบครัว คุณค่าของครอบครัว เพื่อให้เกิดการพิจารณา การยับยั้งชั่งใจ ในการที่จะกระทำความผิดที่จะส่งผลต่อตนเอง ครอบครัวตนเอง และครอบครัวผู้อื่น

5) ให้ความรู้ในเรื่องหน้าที่ของพุทธศาสนิกชนที่ดีโดยการใช้กิจกรรมทางศาสนาในการการให้ความรู้และความเข้าใจ เห็นคุณและโทษของการมีและไม่มีหลักประกันครอบครัว รวมถึงการสร้างกิจกรรมให้พวครอบครัวมาเที่ยววัด ทำบุญรักษาศีล ฝึกธรรมเพื่อจะได้มีความเข้าใจในการปฏิบัติศีลข้อนี้ เพื่อให้เกิดเป็นหลักประกันครอบครัวต่อไป

4. ด้านหลักประกันสังคม 1) ควรมีการสร้างกิจกรรมในโรงเรียน ที่ทำให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ร่วมกัน มีความรักความเห็นใจ ใส่ใจและช่วยเหลือกัน เป็นการสร้างความสามัคคี เน้นการคิดเพื่อส่วนรวมทั้ง ครู และนักเรียน ในโรงเรียน เพื่อให้เกิดการมีส่วนร่วมหลายๆ ฝ่าย 2) ควรมีการร่วมกันสร้างเครือข่ายชุมชน โรงเรียน วัด ให้มีการทำกิจกรรมสื่อสารให้ข้อมูลช่วยเหลือกัน เพื่อให้ทุกฝ่ายได้เข้ามามีส่วนร่วมระดมความคิด มีปฏิสัมพันธ์กัน ร่วมกันทำความดี จิตใจเบิกบาน มีความสุขร่วมกัน 3) ควรเน้นความร่วมมือกับชุมชน โดยการสร้างกิจกรรมที่ส่งเสริมการสร้างประโยชน์ให้กับส่วนรวม เพื่อสร้างความสามัคคีและโอกาสในการเรียนรู้เข้าใจกันของคนในชุมชน มีการสร้างประโยชน์ร่วมกันเพื่อคนในชุมชน เกิดการใส่ใจรักหวงแหนทำให้เกิดการร่วมแรงร่วมใจ 4) ควรมีการเน้นกิจกรรมส่วนรวมไม่ว่าจะเป็นของวัดหรือของชุมชนเอง เพื่อให้คนในชุมชนได้มาพบปะพูดคุยกัน ปรับทัศนคติ และความเข้าใจกัน สร้างความสามัคคี มีส่วนร่วมในการสร้างความดี เกิดเป็นความสุขร่วมกัน ก็จะทำให้ทุกคนมีมุมมองที่ดีต่อกันมองเห็นในน้ำใจความดีงามของกันและกัน

5. ด้านหลักประกันสุขภาพ 1) ควรมีการทำโครงการส่งเสริมการ ลด ละ เลิกเหล้า เหมือนงดเหล้าเข้าพรรษา ให้ข้อมูล (ความรู้) เกี่ยวกับโทษของการดื่มเหล้า สิ่งมีนเมาและสิ่งเสพติดอย่างเข้าใจง่าย และเป็นรูปธรรมให้มากที่สุด และการใช้ยาเสพติด รวมถึงการขอความร่วมมือเป็นเครือข่ายข้อมูลให้กันในชุมชน เรื่องของยาเสพติด ว่าใครติด ใครเสพ เพื่อร่วมมือกับหน่วยราชการแก้ไขปัญหา 2) ควรส่งเสริมให้มีการจัดกิจกรรม สถานที่ อุปกรณ์ ในการออกกำลังกาย ของหมู่บ้าน และโรงเรียน 3) ควรมีโครงการที่ส่งเสริมให้คนในชุมชน รู้ถึงความสำคัญของการมีสติ ประโยชน์ของการมีสติว่ามีความสำคัญในชีวิตประจำวันอย่างไร ผ่านกระบวนการทำงานต่างๆ โดยการร่วมมือกับวัดในชุมชนเพื่อสร้างกิจกรรมเหล่านี้ มีกิจกรรมในการให้ข้อมูลเรื่องของการสร้างสุขภาพที่ดีหากไม่เสพของมีนเมาต่างๆ ให้อุบัติการรักตัวเอง และที่สำคัญรู้ถึงวิธีการสร้างสติ 4) ควรส่งเสริมและช่วยกันหลายๆ ฝ่ายไม่ว่าจะเป็นการป้องกัน การเป็นหูเป็นตาของส่วนการปกครองชุมชน ครอบครัว วัด ในการสร้างความรักความเข้าใจ ความรู้ เพื่อให้เห็นถึงโทษของยาเสพติดจะช่วยให้การแก้ปัญหาหยาบที่ยั่งยืน โทษที่เกิดกับตนเอง ความเสื่อมโทรมของร่างกาย โทษที่กระทบต่อครอบครัว เราคงต้องย้ำและหาโอกาสที่จะให้ความรู้ในเรื่องนี้ทุกครั้งที่มีโอกาสในทุกๆ ระดับของคนในชุมชน

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้พบผลการวิจัยสำคัญที่นำมาอภิปรายผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ระดับการดำเนินชีวิตตามหลักศีล 5 ของประชาชนบ้านหนองบัวหึ่ง อำเภอปากท่อ จังหวัดราชบุรี โดยภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด แสดงให้เห็นว่า ประชาชนบ้านหนองบัวหึ่ง อำเภอปากท่อ จังหวัดราชบุรี มีความเข้าใจหลักศีล 5 อันเป็นคุณธรรมสำคัญที่ประชาชนทุกคนควรประพฤติร่วมกัน เพราะการดำเนินชีวิตอย่างมีความสุข จำเป็นต้องให้คนในสังคมถือปฏิบัติหลักศีล 5 เพื่อเป็นหลักประกัน 5 ด้าน ได้แก่ หลักประกันชีวิตหรือหลักปฏิบัติที่มุ่งงดเว้นจากการฆ่าสัตว์ หรือใช้ให้ฆ่า หรือเบียดเบียนข่มเหงรังแกผู้อื่น หลักประกันทรัพย์สินหรือหลักปฏิบัติที่มุ่งงดเว้นจากการลักทรัพย์ หรือการใช้ให้ลัก หรือการถือเอา หรือการฉกฉวยสิ่งของผู้อื่น หลักประกันครอบครัวหรือหลักปฏิบัติที่มุ่งงดเว้นจากการประพฤติผิดทางกามหรือนอกใจ คู่ครอง หลักประกันสังคมหรือหลักปฏิบัติที่มุ่งงดเว้นจากการพูดเท็จ หรือการพูดโกหกหลอกลวง และหลักประกันสุขภาพหรือหลักปฏิบัติที่มุ่งงดเว้นจากการดื่มของมึนเมา หรือเกี่ยวข้องกับยาเสพติดให้โทษ ซึ่งผลการวิจัยดังกล่าว สอดคล้องกับงานวิจัยของพลศักดิ์ หอมสมบัติ (2559) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ครอบครัวรักษาศีล 5: รูปแบบและการเสริมสร้างวัฒนธรรมการดำเนินชีวิตของครอบครัวในจังหวัดอุบลราชธานี ผลการวิจัยพบว่า หลักเบญจศีล คือ การรักษากายและวาจาให้มีความเป็นปกติมี 5 อย่าง คือ 1) การห้ามฆ่าสัตว์ 2) ห้ามลักทรัพย์ 3) การห้ามประพฤติผิดในกาม 4) การห้ามพูดปด และ 5) การห้ามดื่มสุราและเมรัย โดยมีหลักธรรมที่ส่งเสริมการรักษาศีล 5 อย่าง คือ 1) หลักเบญจธรรม 2) หลักวิริย 3) หลักขันติโสรัจจะ 4) หลักสติสัมปชัญญะ และ 5) หลักปัญญา การรักษาศีลเป็นประโยชน์ ต่อตนเองและสังคม ส่วนการไม่รักษาศีลเป็นโทษต่อตนเองและสังคม โครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5: ชาวประชาเป็นสุขมีหน่วยงานขับเคลื่อนของโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 มี 3 หน่วยงาน คือ 1) วัด/พระสงฆ์ 2) บ้าน/ชุมชน และ 3) สถานศึกษา/หน่วยงานอื่นๆ มีวัตถุประสงค์คือทำให้พุทธศาสนิกชนตระหนักถึงคุณสมบัติ และความสำคัญและหน้าที่ความเป็นพุทธศาสนิกชนตลอดจนประโยชน์ของการรักษาศีล 5 รูปแบบและกิจกรรมเสริมสร้างการรักษาศีล 5 ของครอบครัวในจังหวัดอุบลราชธานีมี 3 อย่างคือ 1) การให้ทาน 2) การฟังธรรม 3) การปฏิบัติธรรม ส่วนรูปแบบการดำเนินชีวิตตามหลักของศีล 5 มี 3 อย่าง คือ 1) การมีศรัทธา 2) ความเป็นกัลยาณมิตร 3) ความมีปัญญา โดยการรักษาศีลมีวัตถุประสงค์ คือ เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนและความมั่นคงในชีวิต

2. ผลการเปรียบเทียบการดำเนินชีวิตตามหลักศีล 5 ของประชาชนบ้านหนองบัวหึ่ง อำเภอปากท่อ จังหวัดราชบุรี โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ตามสมมติฐานการวิจัย 5 ข้อ มีผลการอภิปรายดังนี้

2.1 ผลการเปรียบเทียบการดำเนินชีวิตตามหลักศีล 5 ของประชาชนบ้านหนองบัวหึ่ง อำเภอปากท่อ จังหวัดราชบุรี โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ด้านเพศ พบว่า ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีการดำเนินชีวิตตามหลักศีล 5 ของประชาชนบ้านหนองบัวหึ่ง อำเภอปากท่อ จังหวัดราชบุรี ไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย เนื่องจากประชาชนบ้านหนองบัวหึ่ง อำเภอปากท่อ จังหวัดราชบุรี ที่มีเพศชายและหญิงนั้น ส่งผลต่อการดำเนินชีวิตตามหลักศีล 5 ไม่ต่างกัน เพราะการดำเนินชีวิตตามหลักศีล 5 นั้น ไม่ได้ระบุว่าคุณสมบัติที่มีเพศใดจะได้รับผลต่างกัน ถ้าได้ดำเนินการรักษาศีล 5 อย่างสมบูรณ์ก็จะได้รับอานิสงส์ที่ไม่แตกต่างกัน ซึ่งผลการวิจัยดังกล่าวนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของพระชัยพิพัฒน์ โชติโก (แสนทะวงษ์) (2555) ได้ศึกษาการปฏิบัติธรรมตามหลักศีลห้าของผู้นำครัวเรือนในชุมชนตะเคียนทอง อำเภอเขาชะเมา จันทบุรี ผลการวิจัยพบว่า เปรียบเทียบการปฏิบัติธรรมตามหลักศีลห้าของผู้นำครัวเรือนในชุมชนตำบลตะเคียนทอง อำเภอเขาชะเมา จันทบุรี จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า ผู้นำครัวเรือนที่มี เพศต่างกัน มีการปฏิบัติธรรมตามหลักศีลห้า ไม่แตกต่างกัน

2.2 ผลการเปรียบเทียบการดำเนินชีวิตตามหลักศีล 5 ของประชาชนบ้านหนองบัวหึ่ง อำเภอปากท่อ จังหวัดราชบุรี โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ด้านอายุ พบว่า ประชาชนที่มีอายุต่างกันมีการดำเนินชีวิตตามหลักศีล 5 ของประชาชนบ้านหนองบัวหึ่ง อำเภอปากท่อ จังหวัดราชบุรี แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 จึงยอมรับสมมติฐานการวิจัย เนื่องจากจำนวนอายุของประชาชนบ้านหนองบัวหึ่ง อำเภอปากท่อ จังหวัดราชบุรีมีความไม่แตกต่างกันมากนัก เพราะมีความคล้ายคลึงกันในหลายบริบท เช่น พื้นที่ของชุมชน ประสพการณ์ การทำงาน การดำเนินชีวิตประจำวัน จึงทำให้ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้ ซึ่งผลการวิจัยดังกล่าวนี้สอดคล้องผลการวิจัยของบุญฤทธิ์ เตือนกลาง (2552) ทำการวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียนบ้านลาดใหญ่ อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ ผลการวิจัยพบว่า ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า ผู้ปกครองที่มีอายุต่างกันมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของโรงเรียนบ้านลาดใหญ่ อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิในภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05

2.3 ผลการเปรียบเทียบการดำเนินชีวิตตามหลักศีล 5 ของประชาชนบ้านหนองบัวหึ่ง อำเภอปากท่อ จังหวัดราชบุรี โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ด้านการศึกษา พบว่า ประชาชนที่มีการศึกษาต่างกันมีการดำเนินชีวิตตามหลักศีล 5 ของประชาชนบ้านหนองบัวหึ่ง อำเภอปากท่อ จังหวัดราชบุรี ไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย เนื่องจากการศึกษาของประชาชนบ้านหนองบัวหึ่ง อำเภอปากท่อ จังหวัดราชบุรีมีการศึกษาที่ไม่แตกต่างกันมากนัก จึงส่งผลต่อการดำเนินชีวิตตามหลักศีล 5 ที่ไม่แตกต่างกัน ซึ่งผลการวิจัยดังกล่าวนี้ สอดคล้องผลการวิจัยของพระอำนาจ ปริมุตโต (2553) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ศึกษาการรับรู้ข้อมูลข่าวสารที่มีผลต่อการรักษาเบญจศีลของพุทธศาสนิกชนในชุมชนวัดนาริราษฎร์ประดิษฐ์ กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบข้อมูลพื้นฐานส่วนบุคคลที่จำแนกตามอายุ ไม่ส่งผลต่อการรักษาเบญจศีลหรือไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

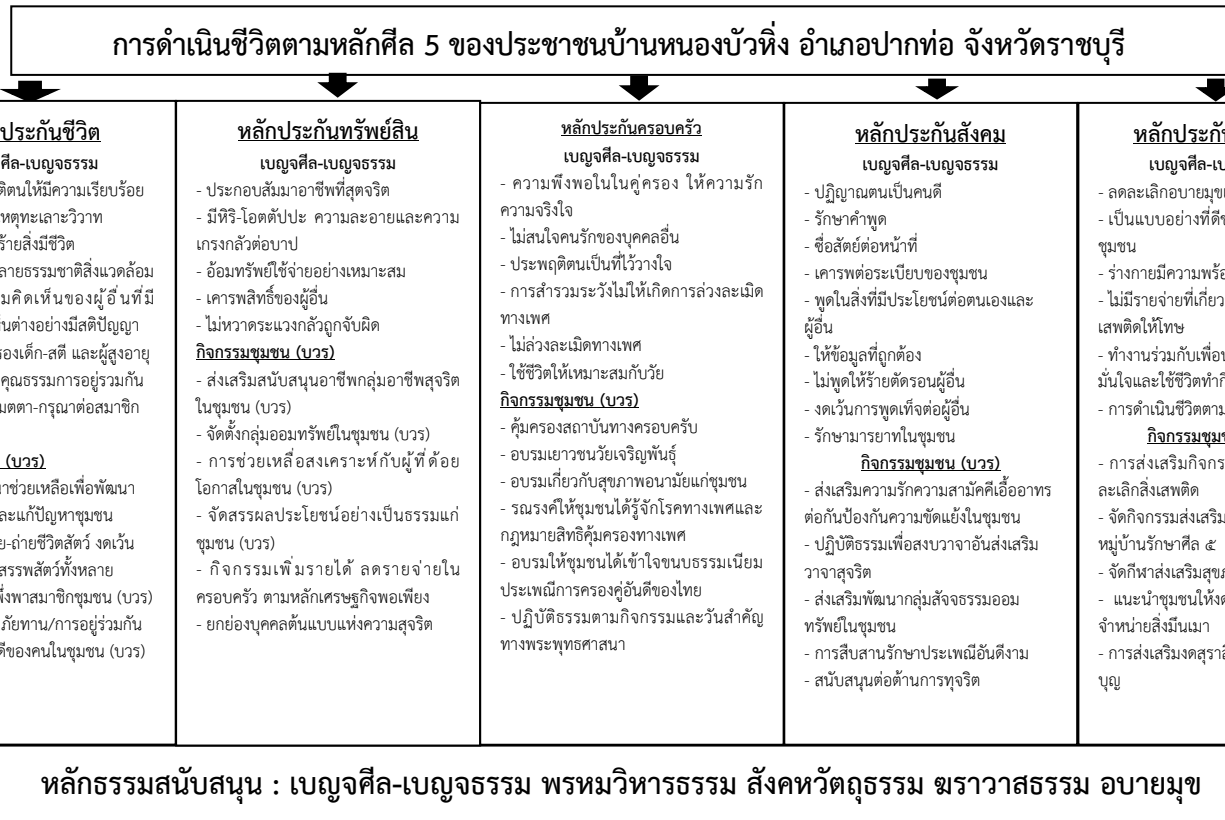
2.4 ผลการเปรียบเทียบการดำเนินชีวิตตามหลักศีล 5 ของประชาชนบ้านหนองบัวหึ่ง อำเภอปากท่อ จังหวัดราชบุรี โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ด้านอาชีพ พบว่า ประชาชนที่มีอาชีพต่างกันมีการดำเนินชีวิตตามหลักศีล 5 ของประชาชนบ้านหนองบัวหึ่ง อำเภอปากท่อ จังหวัดราชบุรี ไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย เนื่องจากอาชีพของประชาชนบ้านหนองบัวหึ่ง อำเภอปากท่อ จังหวัดราชบุรีไม่มีความแตกต่างกันมากจึงส่งผลต่อการดำเนินชีวิตตามหลักศีล 5 ที่ไม่แตกต่างกัน ซึ่งผลการวิจัยดังกล่าวนี้ สอดคล้องกับงานวิจัยของอริชฐาน พูลศิลป์ศักดิ์กุล (2552) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การรักษาศีลห้าของพุทธศาสนิกชนวัยแรงงาน: กรณีศึกษาเขตสวนหลวง กรุงเทพมหานคร จากผลการวิจัยพบว่า พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ อาชีพ ไม่มีความสัมพันธ์กับการรักษาศีล 5 ดังกล่าวนี้ หน่วยงานอื่นๆ ควรนำไปใช้เป็นฐานข้อมูลสำคัญในการศึกษาเปรียบเทียบผลที่ได้รับเพื่อให้ได้ข้อมูลได้เชิงลึกต่อไป

2.5 ผลการเปรียบเทียบการดำเนินชีวิตตามหลักศีล 5 ของประชาชนบ้านหนองบัวหึ่ง อำเภอปากท่อ จังหวัดราชบุรี โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ด้านรายได้ พบว่า ประชาชนที่มีรายได้ต่างกัน มีการดำเนินชีวิตตามหลักศีล 5 ของประชาชนบ้านหนองบัวหึ่ง อำเภอปากท่อ จังหวัดราชบุรี แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 จึงยอมรับสมมติฐานการวิจัย เนื่องจากรายได้ของประชาชนบ้านหนองบัวหึ่ง อำเภอปากท่อ จังหวัดราชบุรี มีความแตกต่างกันไม่มากนักส่งผลต่อการดำเนินชีวิตตามหลักศีล 5 อาจเป็นเพราะรายได้ของแต่ละคนต่างก็ส่งผลต่อจิตใจที่มากน้อยแตกต่างกันไปรวมถึงคุณค่าการใช้จ่ายในชีวิตประจำวันจึงปรากฏผลการวิจัยเช่นนี้ ซึ่งผลการวิจัยดังกล่าวนี้สอดคล้องผลการวิจัยของวิไลพร อุ้นเจ้าบ้าน (2554) ได้ทำวิจัยเรื่อง ศึกษาพฤติกรรมภรรยานาคีล 5 ไปใช้ในชีวิตประจำวันของผู้บริหารและสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอดงพวนหิน จังหวัดพิจิตร ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารและสมาชิกสภาองค์การบริหาร

ส่วนตำบล อำเภอตะพานหิน จังหวัดพิจิตร ที่มีรายได้ต่อเดือนแตกต่างกันมีระดับพฤติกรรมการนำศีล 5 ไปใช้ในชีวิตรประจำวัน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

องค์ความรู้การวิจัย

องค์ความรู้ที่ได้รับจากการศึกษาวิจัย คือ การดำเนินชีวิตตามหลักศีล 5 ของประชาชนบ้านหนองบัวหึ่ง อำเภอปากท่อ จังหวัดราชบุรี ดังในภาพที่ 1

ภาพที่ 1 องค์ความรู้การวิจัย

จากภาพที่ 1 แสดงให้เห็น การดำเนินชีวิตตามหลักศีล 5 ของประชาชนบ้านหนองบัวหึ่ง อำเภอปากท่อ จังหวัดราชบุรีอธิบายได้ดังนี้

การดำเนินชีวิตตามหลักศีล 5 ของประชาชนบ้านหนองบัวหึ่ง อำเภอปากท่อ จังหวัดราชบุรีสามารถสร้างหลักประกัน คือ หลักเพื่อความมั่นคงในการดำเนินชีวิตพระพุทธศาสนาได้ให้หลักประกันในการดำเนินชีวิตของพุทธศาสนิกชนที่ได้ปฏิบัติตามหลักคำสอนของพระพุทธศาสนาเพื่อสามารถให้มนุษย์มีชีวิตอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุขความสามัคคี ความเอื้ออาทร พึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน ดังนั้นถ้าหากคนเราสามารถปฏิบัติตนได้ตามหลักวินัยของพระพุทธศาสนาก็สามารถให้ประกันได้ว่า โลกของเราก็จะอยู่เย็นเป็นสุข หลักประกันในพระพุทธศาสนาที่กล่าวถึง คือ ศีล เพราะศีล เป็นหลักเบื้องต้นของพระพุทธศาสนา เป็นแม่บทเป็นพื้นฐานแห่งความดีทั้งหลาย เป็นประมุขแห่งคุณธรรมทั้งปวง เพราะพระพุทธศาสนาเห็นถึงคุณค่าของชีวิตทุกชีวิต ได้แก่

1. หลักประกันชีวิต (ปาณาติปาตา) สิ่งมีชีวิตเป็นสิ่งที่มีคุณค่า สัตว์ทุกชนิดพยายามรักษาชีวิตตนเอง แม้เราก็มักชีวิตของเรา คนอื่นเขาก็ย่อมรักชีวิตของเขาเช่นกัน ดังนั้น คนเราจึงไม่ควรเบียดเบียน ช่มเหง และทำลายคุณค่าแห่งชีวิตและความเป็นอยู่ของบุคคลอื่นให้ตกไป ถ้ามนุษย์เราปฏิบัติตามข้อนี้สังคมก็จะมีหลักประกันชีวิตในการอยู่ร่วมกัน

ประชาชนในชุมชนควรประพฤติปฏิบัติตนให้มีความเรียบร้อยกับทุกฝ่ายไม่ก่อเหตุทะเลาะวิวาท งัดเว้นการทำร้ายสิ่งมีชีวิต งัดเว้นการทำลายธรรมชาติสิ่งแวดล้อม ยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่นที่มีแนวคิด ความเห็นต่างอย่างมีสติปัญญา ส่งเสริมหลักเมตตากรุณาต่อสมาชิกในชุมชน จิตอาสาพัฒนาช่วยเหลือเพื่อพัฒนาชุมชน (บวร)

2. หลักประกันทรัพย์สิน (อทินนาทานา) สิ่งของของใคร เขาก็รัก เขาก็เสียตายและอยากสงวนรักษาไว้ ไม่อยากให้ใครบุคคลใดทำลาย ฉก ฉัก ปล้น จี้ ดังนั้น ถ้าใครทำเช่นนี้ก็เป็นการทำลายหรือลักทรัพย์ของบุคคลอื่น เป็นการทำร้ายจิตใจกัน ถ้าสังคมมีการช่วยเหลือกันไม่ลักทรัพย์กัน ช่วยดูแลของกันและกัน สังคมนั้นก็จะอยู่เย็นเป็นสุข ข้อนี้ถือว่าเป็นหลักประกันทรัพย์สิน

ประชาชนในชุมชนประกอบสัมมาอาชีพที่สุจริต มีหิริ-โอตตปละ ความละอายและความเกรงกลัวต่อบาป มีการอ้อมทรัพย์สินใช้จ่ายอย่างเหมาะสม เคารพสิทธิของผู้อื่น ไม่หวาดระแวงกลัวถูกจับผิด ส่งเสริมสนับสนุนอาชีพกลุ่มอาชีพสุจริตในชุมชน (บวร) จัดตั้งกลุ่มออมทรัพย์ในชุมชน กิจกรรมเพิ่มรายได้ ลดรายจ่ายในครอบครัว ตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง

3. หลักประกันครอบครัว (กาเมสุ มิจฉาจารา ลูก หลาน สามี ภรรยา ของใครใคร่รักก็สงวนอย่างยิ่ง ไม่ประสงคิให้ผู้หนึ่งผู้ใดมาล่วงเกิน ซึ่งก็ถือเป็นการทำลายจิตใจผู้อื่นอย่างหนัก เป็นบาปร้ายแรง ถ้าคนในสังคมสามารถประพฤติปฏิบัติตามศีลในข้อนี้ได้ คือไม่ทำการล่วงเกินบุคคลอื่นที่มีผู้ดูแลอยู่ สังคมครอบครัวก็จะมีอยู่เย็นเป็นสุข ความแตกแยกร้างรานในครอบครัวก็จะมีน้อย ซึ่งถือว่าเป็นหลักประกันครอบครัว

ประชาชนในชุมชนควรมีความพึงพอใจในครอบครัว ให้ความรัก ความจริงใจ ไม่สนใจคนรักของบุคคลอื่น ประพฤติตนเป็นที่ไว้วางใจ การสำรวมระวังไม่ให้เกิดการล่วง ละเมิดทางเพศ ใช้ชีวิตให้เหมาะสมกับวัย คู่ครองสถาบันทางครอบครัว รับผิดชอบให้ชุมชนได้รู้จักโรคทางเพศ และกฎหมายสิทธิคุ้มครองทางเพศอบรมให้ชุมชนได้เข้าใจขนบธรรมเนียม ประเพณีการครองคู่อันดีของไทย ปฏิบัติธรรมตามกิจกรรมและวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา

4. หลักประกันสังคม (มุสาวาทา การพูดเท็จ) การกล่าวคำโกหกหลอกลวงเป็นสิ่งที่ทำลายความเชื่อถือของผู้อื่น ทำให้มีการกล่าวร้ายซึ่งกันและกัน ทำให้คนที่ได้รับข่าวสารเกิดความเข้าใจผิด ซึ่งมีการกล่าวหาว่า แม้แต่สัตว์เดรัจฉานก็ไม่พอใจในคำหลอกลวง เช่นกรณีที่มีการฝึกสุนัขหรือสัตว์อื่นๆ ผู้ฝึกมีรางวัลให้แก่สัตว์เหล่านั้น เมื่อทำตามสิ่งที่เขาได้สอนไป แต่ถ้าหากสัตว์เหล่านั้นปฏิบัติได้ แต่ผู้ฝึกไม่มีการให้รางวัลตามที่เคยได้รับ สัตว์นั้นก็มักจะไม่เชื่อฟังและไม่ปฏิบัติตามคำสอนของครูฝึกอีก ดังนั้น ผู้ที่ต้องการสร้างความเชื่อมั่นสำหรับตนเองให้แก่บุคคลอื่น ก็อย่าได้กล่าวคำโกหกหลอกลวง ซึ่งวันหนึ่งสิ่งนั้นก็จักปรากฏความจริงแก่สังคม เขาก็จะได้รับความเดือดร้อน แต่ถ้าหากผู้ที่ได้รับข่าวสารที่ไม่ถูกต้อง แล้วเผยแพร่ข่าวสารออกไปสู่วงกว้างก็จะทำให้สังคมได้รับความระส่ำระสาย เกิดความเดือดร้อนเพิ่มยิ่งขึ้น ดังคำกล่าวที่ว่า เพราะน้ำผึ้งหยดเดียวเป็นเหตุแต่ถ้าเราได้กล่าวกันแต่ความจริง สังคมก็จะรับรู้และอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข ข้อนี้ถือว่าเป็นหลักประกันสังคม

ประชาชนในชุมชนควรปฏิญาณตนเป็นคนดี รักษาคำพูด ชื่อสัตย์ต่อหน้าที่ เคารพต่อระเบียบของชุมชน พูดในสิ่งที่มีประโยชน์ต่อตนเองและผู้อื่น ไม่พูดให้ร้ายตำหนิผู้อื่น รักษา มารยาทในชุมชน ส่งเสริมความรักความสามัคคีเอื้ออาทรต่อกัน ป้องกันความขัดแย้งในชุมชน ปฏิบัติธรรมเพื่อสงวนวาจาอันส่งเสริมมาจาสุจริต

5. หลักประกันสุขภาพ (สุราเมรยัมชชะปมาทัญฐานา) สุรา ยาเสพติด เป็นของมีนเมาให้โทษ ดื่มหรือเสพเข้าไปแล้วทำให้คนดี ลดคุณค่าความดีของตนเองลงตามลำดับและการดื่มสุรา หรือเสพยา ก็จะเป็นเครื่องทำลายสุขภาพทั้งทางร่างกายและจิตใจซึ่งถือเป็นการทำลายตนเองและผู้อื่น เมื่อพิจารณาเห็นโทษของสุรายาเสพติด และไม่ดื่ม ไม่เสพ ก็จะเป็นคนดีของสังคม เป็นผู้ตั้งอยู่ในการกระทำที่มีสติมีสุขภาพกายและใจที่แข็งแรง ซึ่งข้อนี้พุทธศาสนาถือเป็นหลักประกันสุขภาพถ้าคนในสังคมมีวิถีชีวิต

ประชาชนในชุมชนลดละเลิกอบายมุขและยาเสพติด เป็นแบบอย่างที่ดีของครอบครัวและชุมชน ไม่มีรายจ่ายที่เกี่ยวข้องด้วยคดีสิ่งเสพติดให้โทษ ทำงานร่วมกับเพื่อนสมาชิกด้วยความ มั่นใจและใช้ชีวิตทำกิจกรรมอย่างมีสติ การส่งเสริมกิจกรรมหมู่บ้านให้เกิดละ เลิกสิ่งเสพติด จัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้หมู่บ้าน รักษาศีล 5 การส่งเสริมงดสุราสิ่งมีนเมาในงานบุญ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ด้านหลักประกันชีวิต พบว่า อันดับสุดท้าย คือ ไม่เจตนาในการทำร้ายร่างกายของผู้อื่น ทั้งที่เป็นคนและสัตว์ เหตุนั้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรส่งเสริมอบรมประชาชนให้เกิดความรักความเมตตาในเพื่อนมนุษย์และสัตว์ให้มากขึ้น

1.2 ด้านหลักประกันทรัพย์สิน พบว่า อันดับสุดท้าย คือ มีความงตวันและไม่สนับสนุนให้ผู้อื่น สับเปลี่ยน แอบสลับเอาของผู้อื่น เหตุนั้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรอบรมพัฒนาประชาชนให้ตระหนักถึงโทษของการขโมยของคนอื่น และให้เกิดรู้จักความเอาใจเขาใส่ใจเรามากขึ้น

1.3 ด้านหลักประกันครอบครัว พบว่า อันดับสุดท้าย คือ มีความซื่อสัตย์จริงใจต่อคู่ครองของตนตลอดไป เหตุนั้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรอบรมประชาชนให้เกิดความรักในคู่ครองของตนเองโดยมีกิจกรรมร่วมกันระหว่างคู่สมรสมากขึ้น

1.4 ด้านหลักประกันสังคม พบว่า อันดับสุดท้าย คือ ไม่เคยพูดดูหมิ่นผู้อื่นด้วยถ้อยคำหยาบช้าเลวทรามหรือพูดประชด เหตุนั้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรอบรมประชาชนให้เห็นโทษของการกล่าวคำดูหมิ่น คำหยาบ คำประชด เป็นต้น โดยส่งเสริมให้มีการกล่าวคำสุภาพคำไพเราะ คำกล่าวให้เกิดความสามัคคีมากขึ้น

1.5 ด้านหลักประกันสุขภาพ พบว่า อันดับสุดท้าย คือ ได้น้อมเอาหลักการไม่ดื่มสุราหรือยาเสพติดทุกชนิดที่เป็นโทษต่อร่างกายไปประพฤติปฏิบัติในการพัฒนาคุณภาพชีวิต เหตุนั้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรอบรมประชาชนให้เห็นประโยชน์ที่เกิดจากการไม่ดื่มสุราและยาเสพติดมากขึ้น

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรทำการวิจัยเกี่ยวกับรูปแบบและแนวการประยุกต์การดำเนินชีวิตตามหลักศีล 5 ของประชาชนบ้านหนองบัวหึง อำเภopakทอ จังหวัดราชบุรี

2.2 ควรทำการวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินชีวิตตามหลักศีล 5 ของประชาชนบ้านหนองบัวหึง อำเภopakทอ จังหวัดราชบุรี

2.3 ควรทำการวิจัยเกี่ยวกับประสิทธิภาพการดำเนินชีวิตตามหลักศีล 5 ของประชาชนบ้านหนองบัวหึง อำเภopakทอ จังหวัดราชบุรี

เอกสารอ้างอิง

- คณาจารย์มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. (2552). **พระไตรปิฎกศึกษา**. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- จำลอง ดิษยวณิช. (2554). **จิตวิทยาของความดับทุกข์**. เชียงใหม่: กลางเวียงการพิมพ์.
- บุญณภัทร์ เตือนกลาง. (2552). **การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียนบ้านลาดใหญ่ อำเภอมือง จังหวัดชัยภูมิ**. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต.
- พระพรหมคุณาภรณ์ (ป. อ. ปยุตโต). (2553). **พุทธธรรม**. พิมพ์ครั้งที่ 20. กรุงเทพมหานคร: สหธรรมิก.
- พระอำนาจ ปริมุติโต. (2553). **ศึกษารับรู้ข้อมูลข่าวสารที่มีผลต่อการรักษาเบญจศีลของพุทธศาสนิกชน ในชุมชนวัดนารายณ์ราษฎร์ประดิษฐ์ กรุงเทพมหานคร**. วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พวงเพชร ทองหมื่นไวย. (2559). ศีลในฐานะเป็นพื้นฐานของมนุษย์. **วารสารธรรมทศน**. 16(2). 191-200.
- พลศักดิ์ หอมสมบัติ. (2559). **ครอบครัวรักษาศีล 5 : รูปแบบและการเสริมสร้างวัฒนธรรมการดำเนินชีวิต ของครอบครัวในจังหวัดอุบลราชธานี**. รายงานการวิจัย. สถาบันวิจัยพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. (2539). **พระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย**. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- รังสรรค์ แสงสุข และคณะ. (2554). **ความรู้คู่คุณธรรม**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- วิไลพร อุ้นเจ้าบ้าน. (2554). **ศึกษาพฤติกรรมกรรมการนำศีล 5 ไปใช้ในชีวิตประจำวันของผู้บริหารและสมาชิก องค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอตะพานหิน จังหวัดพิจิตร**. วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- สุพัตรา สุภาพ. (2549). **ปัญหาสังคม**. พิมพ์ครั้งที่ 20. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช.
- อธิษฐาน พลศิลป์ศักดิ์กุล. (2552). **การรักษาศีลห้าของพุทธศาสนิกชนวัยแรงงาน: กรณีศึกษาเขตสวนหลวง กรุงเทพมหานคร**. วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยบูรพา.